

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 5/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi asuntojen korjausavustuksista

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä marraskuuta 1998 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi asuntojen korjausavustuksista (HE 238/1998 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Pekka Pelkonen, valtiovarainministeriö

- hallitussihteeri Riitta Kimari, ympäristöministeriö
- kuntapalvelupäällikkö Jorma Lauronen, Valtion asuntorahasto
- kiinteistöjen kehittämispäällikkö Harri Kauppinen, Helsingin kaupunki
- rakennuttajainsinööri Jarmo Viinikka, Suomen Kuntaliitto
- puheenjohtaja Keijo Känkänen ja projektijohtaja Hannele Rämö, Asumisterveysliitto AsTe ry..

HALLITUKSEN ESITYS

Avustuksia asuntojen ja asuinrakennusten korjaamiseen on myönnetty vuodesta 1987 lähtien. Avustaminen on ollut luonteltaan tilapäistä. Se on perustunut valtion talousarviossa annettuun määrärahaan, nyttemmin myöntämisvaltuuteen Valtion asuntorahaston varoista. Avustusten tarkemmat jakoperusteet ja avustusten enimmäismäärät on määrätty vuosittain annetulla valtioneuvoston päätöksellä.

Korjausavustusten myöntämiseen on edelleen jatkuvasti tarvetta, joten avustusjärjestelmästä on tarpeen säätää lailla. Valtion talousar-

vioon, valtioneuvoston päätökseen tai avustuksista annettaviin päätöksiin ei voida sisällyttää kaikkia niitä määräyksiä ja ehtoja, jotka ovat osoittautuneet tarpeellisiksi avustusten myöntämisessä ja valvonnassa.

Avustusten myöntäminen jäisi edelleen riippumaan valtion talousarviossa osoitettavasta myöntämisvaltuudesta. Esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa olennaisilta osin nykyistä avustusten myöntämiskäytäntöä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1999 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää

lakiehdotusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Hyväksyessään lakiehdotuksen valiokunta korostaa lain soveltamisen osalta seuraavia seikkoja.

Lakiehdotuksen 1 §:n mukaan korjausavustuksia myönnetään ympärivuotisessa asuinkäytössä olevien asuntojen tai asuinrakennusten tai tällaiseen käyttöön otettavien laitosrakennusten korjauksiin. Valiokunta katsoo, että ilmausta "ympärivuotisessa asuinkäytössä olevien" tulee tulkita niin, että asunnon tai asuinrakennuksen jääminen tilapäisesti tyhjäksi ei estä korjausavustuksen myöntämistä. Tällaisesta tilanteesta voi olla kysymys esimerkiksi silloin, kun vanhus on otettu laitoshoitoon, josta hänen voitaisiin kotiuttaa, jos hänen asuntonsa saadaan korjatuksi.

Valiokunta edellyttää, että tulkinnasta annetaan tarkemmat ohjeet valtioneuvoston päätöksessä, jossa määritellään tarkemmin avustusten käyttötarkoitukset, avustusten enimmäismäärät ja muut myöntämisperusteet.

Esityksen 4 §:n mukaan avustuksen saajan on oltava rakennuksen tai asunnon omistaja tai henkilö, jolle kunnossapitovastuu on lailla tai sopimuksella siirretty. Vanhuksille myönnettävissä avustuksissa avustuksen saaja on usein leski ja asunnon omistajana perikunta. Tällaisissa tapauksissa avustus pitää valiokunnan mielestä voida myöntää asunnossa asuvalle leskelle, vaikka hän ei yksin asuntoa omistakaan.

Valiokunta edellyttää, että ympäristöministeriö ohjeissaan suosittelee lesken ja perikunnan välille tehtäväksi 4 §:n mukaisen sopimuksen asunnon tai rakennuksen kunnossapitovastuusta, jolloin avustuksen maksamiselle ei ole estettä.

Lakiehdotuksen 10 §:n mukaan avustus voidaan periä takaisin, jos avustuksen saaja on antanut virheellisiä tietoja hakemuksessaan. Avustuksen saaja ei tee eikä allekirjoita avustuksen myöntäjän kanssa mitään asiapaperia, jossa avustuksen myöntämisehdot olisi kirjattu samaan tapaan kuin esimerkiksi lainaehdot velkakirjassa. Valiokunnan mielestä onkin perustel-

tua, että ympäristöministeriö ohjeillaan huolehtii siitä, ettei synny tilanteita, joissa avustuksen saaja voi vilpittömään mieleen vedoten esittää, että hän ei tuntenut avustuksen myöntämisperusteita- ja ehtoja.

Lain oikean soveltamisen kannalta valiokunta pitää edelleen tärkeänä, että kuntien viranomaisille annetaan ympäristöministeriön ohjeiden lisäksi tarpeen mukaan muuta tietoa ja koulutusta.

Lain soveltamiseen liittyvien seikkojen ohella valiokunta vielä kiinnittää huomiota korjausavustusten myöntämisvaltuuden hyväksymiseen.

Kuten hallituksen esityksen perusteluista ilmenee, korjausavustusjärjestelmälle on ollut tyypillistä, että määrärahoja tai myöntämisvaltuutta on lisätty lisätalousarvioilla useitakin kertoja budjettivuoden kuluessa. Menettely on vaikeuttanut korjausavustusjärjestelmän hallintointia sekä valtion- että kunnallishallinnossa. Tempoileva määrärahojen osoittaminen on estänyt pitkäjänteistä kehittämistyötä ja avustusvarojen myöntämistä.

Nyt säädettävän lain myötä korjausavustusten myöntämisvaltuudesta tulee valiokunnan mielestä päättää valtion varsinaisen talousarvion yhteydessä. Pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen toiminnan turvaamiseksi on lisäksi tarkoituksenmukaista, että korjausavustuksia koskevaan myöntämisvaltuuteen sitoudutaan hallituskausittain.

Edelleen valiokunta toteaa, että korjausavustuksia tulee tarvittaessa voida käyttää myös työllisyysperusteisesti.

Lopuksi valiokunta esittää, että ympäristöministeriö selvittäisi erikseen, onko yhteiskunnan varoilla muutoinkin tarpeen tukea terveyshaittojen poistamista asunnoista ja asuinrakennuksista.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pentti Tiusanen /vas	Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
vpj.	Markku Koski /kesk	Eila Rimmi /vas
jäs.	Klaus Hellberg /sd	Sakari Smeds /skl
	Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk	Hannu Takkula /kesk
	Tarja Kautto /sd	Helena Vartiainen /sd
	Mari Kiviniemi /kesk	Pia Viitanen /sd.
	Arto Lapiolahti /sd	